

Lausunto Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle koskien Metsäliitto Osuuskunnan ilmoitusta vaarallisen nestemäisen kemikaalin varastoinnista, Kemi (PSAVI/8966/2025)

Lupajaosto 16.10.2025
532/11.01.01/2025

Valmistelu

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Metsäliitto Osuuskunta on jättänyt Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle ilmoituksen vaarallisen nestemäisen kemikaalin varastoinnista Kemin Ajokseen.

Varastoalueelle tulee kolme (3) kemikaalisäiliötä, joissa varastoidaan yhteensä enintään 17600 m³ natriumhydroksidia (NaOH).

Liitteenä on kemikaali-ilmoitus.

Liitteenä on kemikaalivaraston sijaintikartta Kemin Ajoksessa.

Liitteenä on Lapin ELY-keskuksen lausunto lupamenettelystä.

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto pyytää ilmoituksesta Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen (lupajaosto) lausuntoa.

Lausunnot tulee antaa Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle 20.10.2025 mennessä. Jos lausuntoa ei anneta, pyydetään siitä ilmoittamaan Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle.

Asiakirjat ovat nähtävillä osoitteessa <https://ylupa.avi.fi>.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Päätösehdotus

Lupajaosto, joka toimii Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena, antaa Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle alla olevan lausunnon. Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Lausunto:

Lupaviranomaisen tulisi kiinnittää lupapäätöksessä erityistä huomiota onnettomuustilanteiden ennakoon estämisellä ja niihin varautumiseen esimerkiksi siten, että varastosäiliöiden suoja-altaat on mitoitettu riittävän suuriksi tilavuudeltaan, jotta mahdollisessa vuototilanteessa vaarallista nestemäistä kemikaalia ei päädy ympäristöön ja varsinkaan laitosalueen läheisyydessä olevaan Takalahteen.

Takalahti on WSP:n 10.4.2012 ilmestyneen Forest BtL:n biodiesel-hankkeen YVA-selostuksen mukaan ollut aikoinaan vesilain 15 a §:ssä määritelty kluuvijärvi. Selostuksen mukaan vesistön luonnontilaa on kuitenkin muutettu voimakkaasti patoamalla kluuvin vedenpinta vallitsevaa merenpintaa korkeammalle tasolle ja näin estetty kluuvijärven luontainen sukkessio vesialtaasta suoksi. YVA-selostuksen (s. 159) mukaan vähänkään luonnontilan kaltaiset, vaikkakin kunnoltaan heikentyneet kluuvit tulisi pyrkiä säilyttämään.

WSP:n mukaan Takalahdessa on ainakin edellä mainitun YVA:n tekemisen aikoina havaittu esiintyvän uhanalaisen viitasammakon populaatio (s. 161).

Varastosäiliöt tulisi varustaa ylitäytönestimillä tai muulla vastaavalla tekniikalla ja vuodot ilmoittavalla laitteistolla, esim. hälyttimillä.

Hälytyslaitteiden tulisi olla sellaisia että ne ilmoittavat ylitäytön tai vuodon sähkökatkosta huolimatta, eli niillä on verkkovirrasta riippumaton varavirtalähde (akku tai patteri).

Jos laitosalueelle tulee öljynerotuskaivoja, tulisi niiden olla rakenteeltaan myös sellaisia, että niissä on sulkujärjestelmä, joka voidaan tarvittaessa sulkea verkkovirrasta riippumattomasti esim. varavirtalähteitä (akku tai patteri) käyttäen, mutta aina kuitenkin manuaalisesti (käsin).

Laitosalueen hulevesiä ei saisi myöskään johtaa Takalahteen, varsinkin jos lahdessa elää edelleen viitasammakoita tai muita uhanalaisia tai rauhoitettuja eläimiä ja kasveja.

Luvanhaltijan tulee tarkkailla varastoalueen ympäristöojastoon johdettavien hulevesien laatua vähintään kaksi kertaa vuodessa, esim. alkukesällä ja loppusyksyllä, kuitenkin aikana, jolloin ei ole pakkasia, sillä se mahdollistaa näytteenoton ilman jäälle menoa, joka on aina riskitekijä.

Näytteistä tulee analysoida ainakin öljypitoisuus, pH ja sähkönjohtokyky.

Näytteenotto ja näytteiden analysointi on suoritettava standardien (CEN, ISO, SFS tai muu vastaavan tasoinen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti tai muilla tarkoitukseen sopivilla yleisesti käytössä olevilla viranomaisten hyväksymillä menetelmillä.

Edellä mainittu koskee myös automaattisia mittausjärjestelmiä, joita käytetään yleisesti varsinkin pH:n ja sähkönjohtokyvyn mittaamiseen.

Jos ympäristöluvassa määrätään käyttämään jatkuvatoimisia automaattisia mittausjärjestelmiä esim. pH:n tai sähkönjohtokyvyn mittaamiseen, tulisi ne varustaa varavirtalähteellä (akku tai paristo), jotta järjestelmät toimivat verkkovirrasta riippumatta.

Mittausraporteissa on esitettävä käytetyt mittausmenetelmät, niiden mittausepävarmuudet, mittauksen laadunvarmistus sekä arvio tulosten edustavuudesta. Mittaustulokset tulee raportoida Lapin ELY-keskukselle sekä Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle vuosittain.

Mittaustulokset tulisi tallettaa myös ympäristönsuojelun valvonnan sähköiseen asiointijärjestelmään (YLVA), josta ne ovat ympäristönsuojeluviranomaisten saatavilla ajasta ja paikasta riippumatta.

Kemikaalien varastointialueen asianmukaista hoitoa, käyttöä ja niihin liittyvää toiminnan tarkkailua varten on toiminnanharjoittajan määrättävä näistä tehtävistä vastuussa oleva henkilö. Henkilöllä on oltava riittävä koulutus ja ammattitaito kemikaalien varastointitoiminnan asianmukaiseen hoitamiseen. Vastuuhenkilön nimi ja yhteystiedot on ilmoitettava Lapin ELY-keskukselle ja Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Häiriötilanteissa ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa on aiheutunut tai uhkaa aiheutua määrältään tai laadultaan tavanomaisesta poikkeavia päästöjä ilmaan, vesistöön tai maaperään, on viivytyksettä ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin tällaisten päästöjen estämiseksi, päästöistä aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi ja tapahtuman toistumisen

estämiseksi. Kyseisistä tilanteista on ilmoitettava viivytyksettä Lapin ELY-keskukselle, Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Lapin Pelastuslaitokselle.

Ilmoituksesta tulisi pyytää lausunto myös Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (TUKES) ja Kemin Satama Oy:ltä. Varastosäiliöiden läheisyydessä sijaitsee myös muuta yritystoimintaa, joita on tarpeen kuulla ilmoituksen johdosta.

Kirjallisuusviite:

WSP (10.4.2012): Forest Bt:n biodieselhanke – Ympäristövaikutusten arviointiselostus.

Päätös